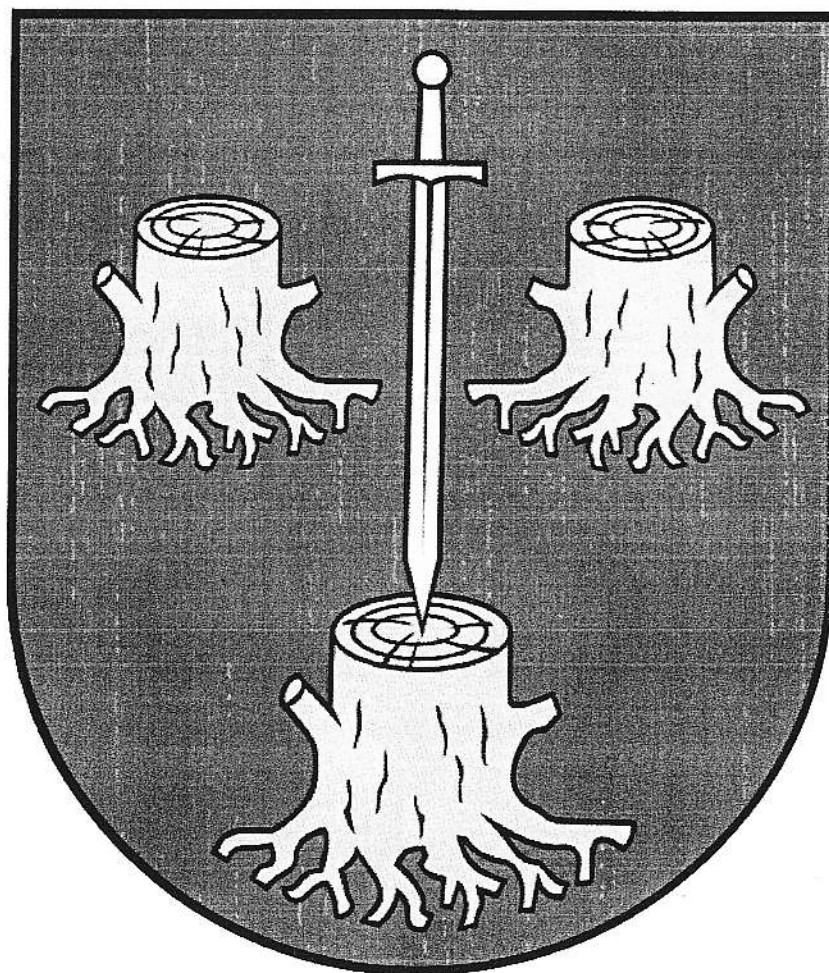

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GÓZD
NA LATA 2011-2015

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I	
Charakterystyka Gminy Gózd	8
1.1. Ogólne informacje o Gminie Gózd	8
1.2. Rynek pracy	9
1.3. Działalność gospodarcza	10
1.4. Rolnictwo	11
1.5. Dane demograficzne	12
1.6. Oświata i wychowanie	14
1.7. Opieka społeczna	15
1.8. Bezrobocie	16
ROZDZIAŁ II	
Pomoc Społeczna w Gminie Gózd	19
2.1. Prawo do świadczeń społecznych	19
2.2. Zasady udzielania pomocy społecznej	20
2.3. Świadczenia pomocy społecznej	21
2.4. Procedury udzielania świadczeń z pomocy społecznej	22
ROZDZIAŁ III	
Analiza SWOT w zakresie polityki społecznej w Gminie Gózd	24
ROZDZIAŁ IV	
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	26
3.1. Cel główny	26
3.2. Cele szczegółowe	26
3.3. Przebieg realizacji celów	27
3.4. Przebieg realizacji założeń	33

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gózd to realizacja ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64 poz 593 z późn. zmianami), która w rozdziale 2 art. 17 ust 1 pkt 1 wprowadza obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem problemów pomocy społecznej, problematyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Celem opracowania strategii jest przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych występujących na terenie gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uzyskane w toku bieżącej jego działalności, Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji i organizacji współpracujących z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz określenie kierunków strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zająć się działaniem w obszarach: ochrona zdrowia, edukacja publiczna, pomoc społeczna, rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

We współczesnym świecie mamy do czynienia z występowaniem różnego rodzaju kryzysów. Powodują one wzrost bezrobocia i pogorszenie warunków bytu ludności, zwiększenie strefy ubóstwa. Istniejące zagrożenia powinny być dostrzegane i uwzględniane w polityce gospodarczej i społecznej państwa. Winny one zapobiegać przede wszystkim kryzysom gospodarczym, ograniczać ich negatywne skutki oraz rozwiązywać kwestie społeczne, w tym szczególnie dotyczące bezrobocia i związanej z nim sfery ubóstwa.

Transformacje zachodzące w naszej gminie jak i całym państwie niosą za sobą pozytywne i negatywne skutki społeczne. Znaczna grupa bezrobotnych naszej gminy staje się świadczeniobiorcami pomocy społecznej i narażona jest na długotrwałą marginalizację materialno-społeczną.

Niestety ciągle niewystarczające środki przeznaczone na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jak i całego samorządu jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję. Pozwoli dać szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych i stworzy możliwości rozwoju.

Ustawa obliguje Gminę do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawowym problemem przy jej tworzeniu jest zdefiniowanie pojęcia „rozwiązywanie problemów społecznych”.

Dzisiaj już wiadomo, że najbardziej skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych może się odbywać poprzez profesjonalną pomoc nakierowaną na „inwestowanie” w osobę mającą problemy. Zastępowanie osoby mającej problemy, robienie „czegoś za nią” niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnieniem tej osoby powodującym dla niej jeszcze gorszą sytuację życiową.

W działaniach pomocowych coraz bardziej kładzie się nacisk na wzmacnianie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.

Przez ostatnie 20 lat transformacji ustrojowej wiele się zmieniło w podejściu do pomagania, choć w wielu gminach, także i w naszej nadal pomoc ogranicza się do dawania zasiłków i załatwiania spraw klienta. Taka pomoc określana jest „*dawaniem ryb*”- zaspakajaniem podstawowych potrzeb klienta, częstokroć bez jego własnego zaangażowania.

W wielu samorządach próbuje się zastępować pomoc w formie zasiłku, dostarczaniem narzędzi do zdobywania środków materialnych. Taką pomoc określa się „*dawaniem wędki do złowienia ryb*”. Także ona zaspakaja podstawowe potrzeby bytowe, ale z wyraźnym zaangażowaniem klienta.

Jest też trzeci sposób pomagania, trudny tj. „*nauka produkowania wędki*”, czyli kształcenie zdolności do rozwiązywania własnych problemów.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. I to ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji.

Od czego zacząć rozwiązywanie tych problemów?

Podstawowym obszarem działań pomocowych powinno być zadbanie o miejsce przebywania, czyli „budownictwo socjalne”. Jeżeli nasz klient ma gdzie mieszkać, warto zadbać, by był zdrowy, czyli „ochrona zdrowia”. Dalej należy stworzyć warunki do kształcenia, czyli „edukacja publiczna”. Gdy mimo to nie radzi sobie z problemami, należy udzielić pomocy materialnej i socjalnej, czyli „pomoc społeczna”. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Często jest to spowodowane nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) w zastępstwie lub z braku umiejętności korzystania z pomocy. Takie zachowania blokują nawet bardzo profesjonalną pomoc w obszarach społecznych. Niezbędna jest fachowa, zintegrowana pomoc psychologiczna i terapeutyczna, czyli obszar „rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii”.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zająć się działaniem w obszarach:

- budownictwo socjalne,
- ochrona zdrowia,
- edukacja publiczna,
- pomoc społeczna,
- rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, i ma być realizowana przez organy administracji rządowej i samorządowej we współpracy w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi (zasada subsydialności w relacjach państwo i trzeci sektor w powiązaniu z zasadą współpracy między organami administracji rządowej i samorządowej, do których należy obowiązek organizacji pomocy społecznej, z innymi podmiotami działającymi w tej sferze).

Z wymienionych wyżej przyczyn, realizacja założeń Gminnej Strategii musi uwzględniać wszystkich partnerów, których problem dotyczy.

Tak więc, w realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uczestniczyć będzie administracja samorządowa, organizacje społeczne, oraz bezpośredni beneficjenci, czyli świadczeniobiorcy. Od ich zaangażowania zależeć będzie poziom realizacji priorytetów strategii.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie czasu. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Reasumując, Strategia określa najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby zapewnić mieszkańcom Gminy Gózd warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

Nasilające się bezrobocie i towarzysząca mu bieda, przy jednoczesnej apatii wielu dotkniętych nią rodzin, narastające patologie życia rodzinnego, brak właściwej opieki nad

dziećmi, przerzucanie wielu problemów, które mogłyby być rozwiązane w ramach pomocy rodzinnej, czy sąsiedzkiej do sfery rozwiązań instytucjonalnych, a także narastająca fala uzależnień wśród młodzieży szkolnej, alkoholizm, przestępczość nieletnich oraz przemoc i agresja w szkołach, są obecnie głównymi problemami w zakresie polityki społecznej, z którymi boryka się gmina.

W tej sytuacji niezbędnym staje się opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów, której zasadniczym celem jest wypracowanie sprawnego i efektywnego programu pomocy, umożliwiającego skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.

Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia jest ciągle „otwarta” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć będzie jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Gózd w latach 2011 – 2015.